

Cuối cùng, phiên tòa lịch sử của Tòa cao Pháp viện cũng đã khai diễn vào ngày đầu tuần này, trong sự theo dõi có lẽ của cả thế giới vì sự kỳ quái của nó, và trong sự mong đợi hời hợt của toàn dân Mỹ vì vấn đề nhân quyền và không kém quan trọng là sự an nguy của chính mình.

TT Obama sau khi ký luật Bỏ o v Bỏ nh nhân và Chăm sóc Y tế ngày 23 tháng 10, 2010.
Getty Images

Với một danh nghĩa, bộ can của phiên tòa chính là Đạo luật Bỏ o v Bỏ nh nhân và Chăm sóc Y tế trong Khả năng (Patient Protection and Affordable Care Act) mà lập pháp viên Quốc Hội và đã sớm là người Dân Chủ đã thông qua và Tổng thống Barack Obama ký ban hành ngày 23-3-2010. Đạo luật này bắt buộc vào tài cho phép Quốc Hội lập quy định, can thiệp vào quy định do thị trường miễn, tức là do mua bán của người dân, bắt buộc người phải mua một món hàng do chính phủ chi trả (bảo hiểm y tế), vì phạm địa phương trong Thị trường Mãi trong Hiên Pháp Hoa Kỳ. Nguyên nhân là chính quyền của 26 tiểu bang có thể được là người của Cộng Hòa, cùng một tổ chức hội đoàn với quy định tiêu chuẩn.

Trong ba ngày tß Hai đßn thß Tß, chín vß cßa Tßi cao Pháp vißn sß nghe phía lußt sß cßa bß cáo gißi bày, đßa ra nhßng lußn cß bào chßa, bßnh vßc cho đßo lußt này cùng trßi nhßng chßt vßn cßa tòa. Bßn đßi mß nhßng vß thß mß phán mußn nghe là (i) Phiên tòa mß ra có đúng không khi qui đßnh bußc mßi ngßi phßi mua bßo hißm và phßi chßu phßt nßu không mua đßn năm 2014 mßi có hißu lßc; (ii) Qui đßnh vß nghĩa vß phßi mua bßo hißm có hßp hißn hay không; (iii) Nßu hßy bß đßi u khoßn này trong lußt cßi tß y tß, lißu lußt này có thß tßn tßi đß cß hay không?; và (iv) Quyßn hßn gißa liên bang và tißu bang có xung đßt trong vißc đßi u hành chßng trình Medicaid hay chßng. Sau ba ngày này, Tßi cao Pháp vißn sß đßng cßa, tßt đßen làm vißc đß đßa ra phán quyßt, đß trßu vào khoßng tháng Sáu. Chúng ta có thß hißu rßng tuy đßng cßa làm vißc, nhßng hß không thß bßt tai, che mßt trßc xß hßi bên ngoài, khi nhßng phe ßng hß lußt này và nhßng phe đòi hßy bß lußt hàng ngày sß ßn ào, huyền não phß trßng lßc lßng bßng cách này hay cách khác, đß tß ó áp lßc vßi nhßng ngßi cßm cân nßy mßc cho công lý – không chßng có thß có choßng nhau đß mß máu gißa nhßng ngßi theo Trà Hßi (tea-partiers) và nhßng ngßi òi trong phong trào Chißm đßng Phß Wall.

Trong cußc đßi u trßn vào ngày thß Ba, lußt sß đßi đßn cho chính quyßn (solicitor general) Donald Verrilli Jr. đã có đßp nhßc lßi và nhßn mßnh nhßng đßi u căn bßn vß lußt này mà chúng ta đã bißt trong mßy năm qua. Ngßi ta đã phê bình ông lúng túng, thißu chußn bß, thißu sách lßc trong vißc gißi bày và đßi đßp cßa mình, nhßng trong chín vß ß Tßi cao Pháp vißn, có đßn bßn ngßi đß cß các Tßng thßng Dân Chß đß cß, là mßt ông Stephen G. Breyers (do Tßng thßng Bill Clinton đß bßt) và ba bà Ruth Bader Ginsburg (Clinton), Sonia Sotomayor (Barack Obama), Elena Kagan (Obama). Bßn ngßi này đã tích cßc nhßc tußng cho ông Verrilli mßt cách xußt sßc, trong khi bßn vß đß cß các tßng thßng Cßng Hòa bß nhißm, gßm chánh án John G. Roberts Jr. (George W. Bush), Samuel A. Alito Jr. (Bush), Antonin Scalia (Ronald Reagan), Anthony M. Kennedy (Reagan) đã tßn công ông Verrilli tßi tßp. Ngßi duy nhßt im lßng là ông thß mß phán da đen Clarence Thomas do Tßng thßng George W. H. Bush (Bush cha) bß nhißm. Ông không cßn lên tißng vì ông đã có đßnh ý sßn mà ai cũng bißt đßn mßc tßng có đßng ông không đß cß tham đß phiên tòa này. Ông chß trßng, “ăn cây nào, rào cây ßy”, và “bßo hoàng hßn vua”.

Vißc vßn đßng xây đßng mßt chß đß bßo hißm y tß đßi chúng (universal health care) – ai cũng có bßo hißm y tß - đã là mßt đßi u tâm nguyßn cßa nhßng ngßi Dân Chß tß nhßng năm 30 cßa thß kß trßc, khi đßng này thành công trong vißc đßa ra chßng trßnh An sinh Xã hßi (social security) nhßm lo chuyßn an toàn cho ngßi thßt nghißp và ngßi già vß hßu. Năm 1965, Tßng thßng Lyndon B. Johnson cßa đßng Dân Chß đã thành công trong vißc đßa ra chßng trßnh Medicare và Medicaid – bßo hißm y tß cho ngßi già và ngßi nghèo. Tuy nhiên, nhßng nß lßc xúc tißn y tß đßi chúng trong gßn 80 năm qua đßu thßt bßi (cho đßn khi ông Obama đßa ra lußt này), có nghĩa là đßng Cßng Hòa đã chßng đßi ý đßnh này cßa ngßi Dân Chß mßt cách thành công trong cß gßn tám thßp niên qua, chßa nói đßn chuyßn chßng đßng Dân Chß tß trßc thßi Nßi Chißn!

Lu&#n ch&#ng c&#a đ&#o lu&#t này trong th&#c t&# xã h&#i M&# ngày nay khá đ&#n gi&#n và đ&# hi&#u. N&#c M&# đã r&#i vào m&#t cu&#c kh&#ng ho&#ng y t&# đ&#i chúng khá tr&#m tr&#ng, chi phí ngày càng lên cao cho m&#i ng&#i, cho chính ph&#, và cho toàn xã h&#i - m&#t v&#n đ&# c&#n ph&#i gi&#i quy&#t, do đó ph&#i có gi&#i pháp. C&# 50 tri&#u ng&#i không có b&#o hi&#m y t&# - ch&#a nói đ&#n c&# 20-30 tri&#u ng&#i ch&# có b&#o hi&#m “đ&#i kh&#i” (under-insured). T&#ng đ&#ng v&#i một t&# l&# dân s&# t&# 15%-25%. Đây chính là m&#t “l&#c l&#ng” đe đ&#a trên nhi&#u m&#t cho xã h&#i, cho ngân sách chính ph&#. Không có b&#o hi&#m, cho nên trong nhi&#u tr&#ng h&#p h&# “có b&#nh” h&#n nh&#ng ng&#i có b&#o hi&#m đ&#c chăm sóc th&#ng xuyên. Khi b&#nh c&#a nh&#ng ng&#i không có b&#o hi&#m phát tác, ng&#i ta đi E.R. – phòng c&#p c&#u c&#a các b&#nh vi&#n – theo l&#i khuy&#n c&#a c&#u t&#ng th&#ng George W. Bush, v&#i phí t&#n n&#ng n&# không t&#ng đ&#c mà cu&#i cùng nhà n&#c ph&#i ch&#u. Theo &#c tính c&#a Văn phòng Ngân sách Qu&#c h&#i (CBO), chi tr&# cho nh&#ng ng&#i không có b&#o hi&#m này làm chính ph&# t&#n đ&#n 47 t&# m&#t năm. M&#t khác, ch&# vì cách chi tiêu y t&# t&#n kém c&#a “l&#c l&#ng” này, chi phí nhà th&#ng và b&#o hi&#m c&#a nh&#ng ng&#i có b&#o hi&#m cũng đ&#u gia tăng. B&#i v&#y, m&#t chính sách chính ph&# mua b&#o hi&#m cho nh&#ng ng&#i không có b&#o hi&#m không ch&# có tính “nhân đ&#o”, mà còn có tính th&#c t&#, th&#c ti&#n mà không th&#c đ&#ng - k&#m ch&# chi phí y t&#.

Ng&#i dân Hoa K&# ch&#ng đ&#i lu&#t B&#o v&# B&#nh nhân và Chăm sóc Y t&# bên ngoài tòa T&#i Cao ngày 28 tháng 3, 2012. Getty Images

T&#i sao ph&#i b&#t m&#i ng&#i mua b&#o hi&#m y t&#? Câu h&#i cũng t&#ng t&# nh&# t&#i sao l&#i b&#t m&#i ng&#i ph&#i mua b&#o hi&#m xe c&#. Đó là v&#n đ&# an toàn giao thông. An toàn xã h&#i. N&#u ch&# có nh&#ng ng&#i hay lo, hay s&# m&#i mua b&#o hi&#m, nh&# nh&#ng lúc tai n&#n x&#y ra, ng&#i gây n&#n hay ng&#i b&# n&#n không có b&#o hi&#m, làm sao có th&# gi&#i quy&#t đ&#c nh&#ng h&#u qu&#. Và n&#u ng&#i ta đ&#c quy&#n không mua b&#o hi&#m xe h&#i, thì các hãng b&#o hi&#m làm sao đ&# “s&# h&#i” đ&# b&#i th&#ng th&#a đáng trong nh&#ng tr&#ng h&#p đ&#nh l&#u t&#i thân ch&# c&#a h&#. V&# th&# tr&#ng b&#o hi&#m y t&#, n&#u kho&#ng 40% dân s&# tr&# tu&#i nghĩ r&#ng mình ch&#ng có vi&#c gì ph&#i lo v&# s&#c kh&#e, r&#t cu&#c các hãng b&#o hi&#m y t&# ph&#i ôm toàn nh&#ng ng&#i i già, ng&#i b&#nh, ng&#i tàn ph&#, ph&#n , tr&#em... trong đó có không ít nh&#ng ng&#i i chi phí y t&# cao g&#p 10-20 l&#n ti&#n b&#o phí h&# đã đ&#ng. N&#u không đòi h&#i m&#i ng&#i đ&#u ph&#i mua b&#o hi&#m, thì làm sao quân bình đ&#c ph&#ng trình, m&#t bên là t&#ng chi phí y t&# c&#a toàn xã h&#i tr&# cho bác sĩ, nhà th&#ng, thu&#c men, m&#t bên là s&# đ&#ng góp c&#a ng&#i dân nh&#ng ng&#i i mua đ&#ch v&#. Đ&#ng nh&# bà Kagan nói: “Nh&#ng ng&#i i tr&# có th&# ph&#i tr&# giá cho th&# tr&#ng b&#o hi&#m ngày nay, đ&# r&#i mai sau khi h&# già, h&# s&# đ&#c tr&# giá l&#i b&#i nh&#ng th&# h&# v&# sau”.

Nhưng ông thm phán v phía Cng Hòa v a đi thng vào đ tài v a l c đ . Đi thng vào đ tài khi h ch bàn đ n mt chuy n là quy n h n c a Qu c H i và quy n t do mua bán c a ng i dân. Tóm t t: Qu c H i l m quy n, và quy n t do c a ng i dân b vi ph m. “C cái ki u này”, ng i ta nói, “v sau này Qu c H i có th b t ng i dân mua c broccoli”. L c đ là ch ng i ta l đi tr c nhu c u an l c c a xã h i. Thm phán Kennedy đã mô t lu t này là “đi u ch a tng có tr c đây” cho chính ph liên bang áp đ t m t “nghĩa v bó bu c” cho ng i dân mua m t s n ph m. Ông nói “Tôi e r ng chúng ta ch ng tìm ra đ đầu trong Hi n Pháp cho phép Qu c H i có quy n nh th ”. Thm phán Antonin Scalia lên ti ng cho r ng không có căn c nào đ cho phép chính ph liên bang áp đ t m t nghĩa v nh th d i đ ng là đi u hành th ng m i. Ông h i n u ta “cho phép vi c ép mua bán này”, thì “câu h i ph i đ c đ t ra là có gi i h n nào hay không” cho quy n l c c a Qu c H i. Ông chánh án John Roberts thì có quan đ m Hi n Pháp đ t ra nh ng gi i h n v quy n l c c a liên bang, và nh ng gi i h n này s b xóa b n u nhà ch c trách liên bang b t bu c ng i ta mua m t s n ph m. Ông nói ông không tin lý lu n c a chính ph là y t là tr ng h p đ c bi t b i vì m i ng i đ u có th b r i vào m t tình tr ng s c kh e c n c p c u vào b t c lúc nào. Ông Roberts ví von nói nh ng ng i lái xe trên xa l cũng có th có lúc ph i c n s giúp đ c p k khi có chuy n, c n c nh sát, c n xe c u th ng đ n nay, th nh ng “đó ch ng ph i là lý do đ chính ph b t m i ng i ph i s m m t cái đi n tho i c m tay”. Thm phán Samuel Alito còn nghiêm kh c h n. Ông nói “qui đ nh này đã bu c nh ng ng i lành m nh ph i tr c p kh ng l cho nh ng công ty b o hi m”.

Đúng là nhng ông này khéo lo – hay khéo gi ng . Qu c H i M v n n i ti ng v s b t đ ng, không quy t đoán, ch vì s b t đ ng, “mâu thu n đ i kháng” gi a hai đ ng. Ông nói gà, bà nói vịt. Làm sao hai đ ng có th đ t đ c m t th a thu n v nh ng chuy n nh b t ng i dân s m cell phone hay ăn broccoli đ c. N u Qu c H i M mà ra đ c m t đ o lu t v vi c b t ng i ta ph i mua broccoli thì đi u này cũng có m t t t c a nó, vì nó ch ng t n c M nay đã b t điên, đã ch u nh t trí thay vì phân hóa.

T t c đ u là chuy n nói ch i, cho nên ng i ta b ám nh b i m t chuy n th t: T i cao Pháp vi n s đ t m t quy t đ nh chính tr hay m t quy t đ nh đ a trên nh ng giá tr công lý, trên s phán đoán khách quan v lu t pháp. Nhưng th nào là m t quy t đ nh chính tr ? M t quy t đ nh hi u theo nghĩa x u là đ a trên quan đ m chính tr c a mình, s n i k t v i các chính đ ng c a mình (Cng Hòa hay Dân Ch); hi u theo nghĩa t t là m t quy t đ nh vì l i ích của ng i dân là m c tiêu cao h n h t th y. M t quy t đ nh vì công lý cũng có hai nghĩa, nghĩa t t là vì m t xã h i công b ng, bình đ ng, có hi u qu , và nghĩa x u là bám vào m t hi n pháp cũ k , l c h u, trong m t th i đ t n c r t khác, xã h i r t khác, văn hóa r t khác, đ b t ép, u n n th i nay ph i th i lui l i m y trăm năm cho gi ng nh th i tru c.

Chính trị hay công lý trong th i nay, ch ng ph i là chuy n đ hi u, đ làm. Nhưng làm sao

Chính trị và Công lý

Tác Giả: Hoàng Ngọc Nguyên

Thứ Bảy, 31 Tháng 3 Năm 2012 15:55

ngái dân chấp nhận để cät tòa án mà nhäng ngái trong “jury” thiên vä, thành kiän, cái đäu không đä nhä đä giä đä cä khách quan? [HNN]